

Bergets Son

K.J. Stjernström, 2011-08-19

I mörkret fanns tryggheten. Andra fruktade svärtan i de många gångarna, men Henry gillade det. Det hade han alltid gjort. Han visste att om han kröp ihop i en vrå och inte gjorde några ljud så blev han osynlig för vem eller vad som än jagade honom. Inte för att han någonsin blivit jagad annat än på lek, men vetskapen om mörkrets trygghet hade alltid varit lugnande. Nu kände han för varje steg han tog hur han lämnade mörkrets trygga famn för den skrämmande, okända världen utanför.

Den tjock dräkten gjorde varje rörelse seg och motsträvig. Redan efter femtio steg hade svetten börjat sippra fram över hela hans kropp, och fått undertröjan att klibba fast mot ryggen och långsamt korva upp sig. Hans lilla lykta gav knappt ljus att följa kablarna längs gången. Den tättslutande ansiktsmasken med sitt tjocka andningsfilter gav honom känslan av att långsamt bli kvävd. Han måste varje sekund kämpa mot impulsen att slita av sig den för att få luft. Men han visste att det inte gick.

”Aldrig gå bortom Den Gula Draken utan skyddsdräkt!”

”Aldrig öppna dräkten bortom Den Gula Draken!”

Då skulle Gammel-strålarna ta honom. Henry mindes allt för väl hur Sven triumferande kommit tillbaka med öppen dräkt och berättat att det inte alls fanns något farligt där uppe. Han kunde se de vuxnas blickar framför sig och Svens mamma som inte slutade gråta. För hon visste. Det gjorde alla de vuxna. De visste vad som väntade. Sven var segerviss i några dagar, men sen fick han tecknen. Han var bara sexton år och hade redan fått Gammel-tecknen som om han var 40. När de visat sig tog det inte lång tid innan han dog Gammel-döden. Sexton år och Gammel-död. Henry kände en rysning gå genom kroppen vid tanken på vad som kunde hända om han inte var försiktig.

Vid Svens avfärd sa Förmannen att detta var en läxa för dem alla, gamla som unga. Alla måste följa föreskrifterna annars skulle det snart vara ute med deras samhälle. Svens mamma grät fortfarande när hennes sons kropp bars ut till Vilans Dal, och hon slutade inte gråta fast han kommit till ro. En dag var hon borta. Svens pappa sa inget, och ingen sa något till honom heller. Han försjönk i arbete dag ut och dag in, och tog extra Bränslepass upp till ytan även efter att hennes kropp hade hittats vid sonens sida.

Det sas att vid varje besök till ytan tog Gammel-strålarna ett år av ens liv. Svens pappa blev ett exempel på det. Han åldrades snabbt inför deras ögon utan att någon gjorde något. För vad kunde de göra? När Gammel-tecknen visat sig fanns ingen återvändo. Det sas att Svens pappa arbetade ihjäl sig för att slippa känna. Henry hade inte begripit då vad de menade, men nu när han själv gick på sitt första egna Bränslepass så förstod han bättre. Ingen ork fanns för andra tankar än de som rörde

det han höll på med. Att sätta den ena foten framför den andra utan att ramla i den otympliga skyddsdräkten upptog större delen av tankekraften. För att sysselsätta de kvarvarande delarna gick han ännu en gång igenom Generator-ramsans i huvudet.

Kolla oljepinnen, mellan strecken ska det va.

Se på batteriet, helt och snyggt så går det bra.

Knacka lätt på röret, som visar dieselns mängd.

Öppna blå ventilen, som inte får va stängd

Pumpa på med spaken, så bollen är i topp.

Öppna gröna spjället, där får inte vara stopp!

Slå till röda brytaren, den som heter Vakuum

Vrid på Nyckeln, tryck på Start tills motorn låter brum!

Henry hade alltid gillat den delen bäst när de sjöng Generator-ramsans när han var liten. Han brukade hoppa upp och skrika *brum* när de kom till det partiet, och alla de vuxna skrattade åt honom. Nu skämdes han vid tanken på sitt barnsliga agerande. Han mindes hur rädd han blivit när han första gången följt med sin pappa på Bränslepass, och hur det var som att hela världen hade hoppat till och skrikit *brum* när hans pappa tryckt på *Start*. Men då hade han varit ett barn som följde med sin pappa. Idag var han en vuxen, en man. De andra litade på att han skulle klara uppgiften. Han hoppades innerligt att ingen del av ramsans skulle gå fel, att tvingas gå ned igen för att hämta hjälp skulle vara ett misslyckande. Även fast regeln var stenhård, att ingen fick försöka laga generatoren på egen hand, så skulle det kännas genant att inte lyckas själv på sitt första Bränslepass. Han tänkte bort sitt barnjag som inte brydde sig om annat i ramsans än att ropa *brum* och fortsatte där han slutat:

Starta räkneklockan och när 90 räknats opp

Öppna röda brytaren och tryck på knappen Stopp

Stäng den blå ventilen, och det gröna spjället

Nu är allting klart, så gå nu hem istället

Henry tänkte tillbaka på de som följt honom till Den Gula Draken. Hans mamma som verkat så rädd, och kramat honom så hårt. Hans pappa som sett stolt ut, stolt att hans son hade blivit en man. Hans systrar hade både verkat stolta och rädda. Framförallt Linnéa hade varit rädd, hon hade fått för sig att han skulle försvinna för alltid. Han hade lovat att han skulle komma tillbaka så fort han

kunde och försökte förklara för henne att han bara skulle gå upp till ytan för att köra generatoren och ladda batterierna där nere så de fick ljus, värme och luft. Hon ville väl att de skulle kunna andas och se varandra, och slippa frysa? Hon hade torkat tårarna och nickat, men han hade sett i hennes ögon att hon inte var säker på att få se honom igen.

Nu var de långt bakom honom. Han hade försökt räkna stegen, men tappade fort bort sig. Femtusen steg var det mellan lägret och Den Gula Draken, och lika många steg till skulle det vara för att komma upp till ytan. Tiotusen steg. Det var ofattbart långt. Det gick inte att föreställa sig hur långt det var. En gång i tiden, innan de stora bomberna föll, hade Den Gula Draken åkt upp och ned i en rasande fart och burit människor mellan ytan och lägret långt där nere. Men nu var den gammal och trött och orkade inte längre. Även drakar påverkas av Gammel-strålarna. Det var i alla fall vad som hade sagts i skolan. Henry undrade om den var förvirrad också, så som människor blev, att den inte hittade till ytan längre och det var därför den fick ligga och sova. Oavsett så måste den långa vägen gås till fots numera, och nu var det han som gick de tiotusen stegen som så många före honom

I skolan hade de fått lära sig att det var därför de hade överlevt när ingen annan hade det. För att de var så långt ned, och för att Malmkroppen snett ovanför dem skyddade mot Gammel-strålarna. Henry hade aldrig riktigt förstått vad Malmkropp innebar när han var liten. Han hade vetat att malm var sten med metall i, men det hjälpte inte så mycket. När det pratades om Malmkroppen så hade han sett framför sig en jätte gjord av sten-metall som omfamnade dem som en mamma gör med sina barn, för att skydda dem med sin kropp, och att det var därför de överlevt. På den tiden brukade han be till Malmjätten och tacka honom för att han räddat dem. Bilden av beskyddaren hade etsat sig fast i hans sinne, och även fast han visste att den inte stämde kunde han än idag inte se Malmkroppen på något annat sätt. Tanken på Malmjätten var barnslig, men hans nerver lugnades av den. Omedvetet bad han en tyst bön till sin bandoms skyddsängel.

Steg lades till steg. Varningar målade på tunnelns väggar berättade att han snart skulle komma fram till öppningen. Framför sig hade han en stund skymtat ljuset utifrån, men när han kom närmare såg han att något var fel. Ljusskenet framför honom var inte det stabila gråa skenet han sett vid tidigare besök vid ytan, det var gulaktigt och rörde sig fram och tillbaka och kastade skuggor på väggarna framför honom. Och det var för varmt, en sådan här hetta var inte normalt, inte ens vid ytan. Lyktan föll till marken och slocknade, men han märkte det inte. Han ville springa fram till öppningen, men dräktens tyngd och stelhet förbjöd snabba rörelser. Pulsen ökade, han kunde höra den slå mot tinningarna. Något var fel, allt var fel, fast det inte fick vara det.

Efter tusen evigheter nådde han fram till öppningen och kunde blicka ut över sänkan. Landskapet

som vanligtvis skiftade i grå-brunt var sotigt svart. Där de gigantiska tankarna med diesel hade stått låg nu bara förvridna metallbitar, svedda till oigenkännlighet. Här och var flammade öar av eld på ett vidsträckt förkolnat fält. Dieselgeneratoren var en mörk klump, klädd i sot och aska. Henry skyndade sig fram mot den, om han bara kunde röra vid den så skulle mardrömsbilden blekna och allt skulle bli som det skulle vara. Men drömmen gick inte att vakna ur. Han såg genom maskens ögonglas hur handskarna färgades svarta när han rörde vid den förvridna metallen, och han kunde känna hur eldens hetta fortfarande fanns kvar. Det som inte fick ske hade skett. Och det fanns inget någon kunde göra åt det. Allt var förlorat. Alla skulle tro att det var han som gjort fel, att det var han som bar skulden. För vem skulle de annars skylla på? Skulden skulle bli hans. Utan elektricitet skulle de tvingas flytta uppåt i gångarna för att undkomma vattnet, upp mot Gammel-strålarna. Utan el skulle de bli tvungna att tända eldar för att se och hålla sig varma, eld som tog allt syre. Döden var ofrånkomlig, frågan var bara i vilken skepnad den skulle komma. Och det skulle vara hans fel.

Han ville skrika ut sin ångest, men de gråa molnen högt ovanför hans huvud gav honom svindel som fick hans tankar att dansa runt okontrollerat i huvudet. Han måste bort från de öppna ytorna, ned i tunnlarna till den mörka tryggheten. Han började springa, men skyddsdräkten hindrade åter hans steg, så han föll ihop på den svarta marken och rev upp ett moln av sot och aska. Han försökte torka av de smutsiga ögonglasen med handskarna och lyckades nätt och jämt se när han stapplade in i tunneln igen. Han måste vidare, han måste bort. Ingenstans kunde han vara säker. Han kunde inte vara kvar i skräcklandskapet utanför och han kunde inte återvända ned till lägret. Han fortsatte kämpa sig framåt i tunneln medan bilder av hans livlösa systrar började blixtra förbi hans ögon. Vart skulle han ta vägen? Stegen blev allt mer stapplande och utan att tänka vek han av från huvudtunneln in i en sidogång. Han fortsatte genom avspärningarna tills han inte längre kunde känna marken under sina fötter. Först då kände han lugnet komma tillbaka. Han viskade ett stilla förlåt till Linnéa, medan han störtade ned i schaktet mot mörkret och tryggheten.